

Datum
2023-01-29

Diarienummer
BTN-2021/94
MBF 2022-450

Handläggare
Cecilia Halling
Cecilia.Halling@huddinge.se

Bygglövs- och tillsynsnämnden

Namnsättning av två nya lokalgator inom detaljplan för Låset 1 med flera, Sjötorpsparken i Skogås

Förslag till beslut

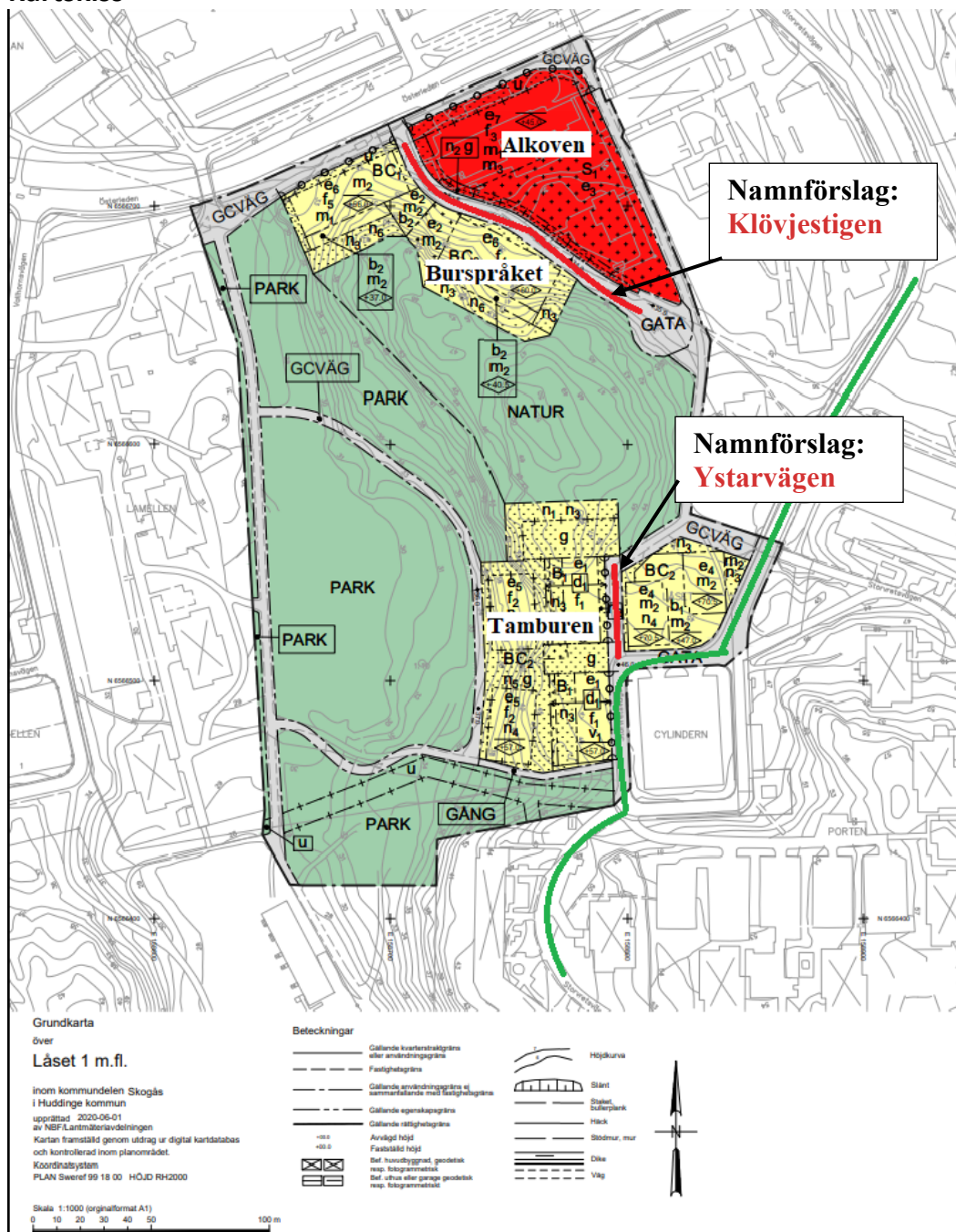
- 1) Bygglövs- och tillsynsnämnden beslutar att i enlighet med förvaltningens tjänsteutlåtande, daterat den 29 januari 2023, fastställa ortnamnen *Ystarvägen* och *Klövjestigen*.
- 2) Ortnamnen verkställs i samband med registrering i NVDB (nationell vägdatabas) och fastighetsregistret, vilket sker efter att beslut om adressättning tagits.

Sammanfattning

I samband med att detaljplan för Låset 1 med flera vann laga kraft under våren 2022 uppstod behov av två nya vägnamn. Ärendet har återremitterats till förvaltningen vid två tillfällen. De båda namnförslagen *Ystarvägen* och *Klövjestigen* har koppling till det fäbodtema som kategorinamnen i västra Skogås följer.

Kartskiss

Föreslagna ortnamn inritade i rött i utsnitt ur detaljplan för Låset 1 med flera.

Beskrivning av ärendet

Detaljplan för Låset 1 med flera antogs av kommunfullmäktige den 23 augusti 2021. Efter en överklagandeprocess i mark- och miljödomstolen så vann den laga kraft under våren 2022.

Namnärendet som rör lokalgatorna inom planen har återaktualiserats genom att bygglovs- och tillsynsnämnden den 13 december 2022 återremitterade ärendet en

andra gång då nämnden fann det ena namnförslaget *Fäгатans* förled olämpligt på grund av förekomsten av uttrycket ”folk och få”. Även efterledet gatan ansågs behöva en större utredning eftersom det endast finns två gator i Huddinge kommun.

Förvaltningens förslag *Klövjestigen* kvarstår då det lämnades utan anmärkning.

Bygglov- och tillsynsnämnden framförde vid arbetsutskottets sammanträde ett par namnförslag: *Gärdesgårdsvägen* och *Färistvägen*.

Förvaltningen första namnförslag som återremitterades den 15 mars 2022 bildade ett nytt tema för parkens vägar vars koppling till parkens ljudmiljö syftade till att förstärka naturupplevelsen för den som vistas och bor i parken. Begreppen har lånats av de svenska nobelpristagarna i litteratur, Selma Lagerlöf och Verner von Heidenstam. Nämnden fann att barrsus och lövsus i *Barrsusvägen* och *Lövsusvägen* var för svåra ord. Nämnden efterfrågade enklare namn med starkare koppling till det fäbodtema som dominerar vägnamnen i de delar av västra Skogås som angränsar mot parkens västra och norra sida.

Syftet med detaljplan för Låset 1 med flera, är att förtäta området genom att 260 bostäder och en förskola byggs. Parken ska omvandlas till en aktiv stadsdelspark. Genom detaljplanen uppstår namnbehov då två nya lokalgator anläggs.

I den norra delen av Sjötorpsparken finns idag en gång- och cykelväg, som avgränsar kvarteret *Alkoven* från parken, vilken ska omvandlas till lokalgata. Det blir en återvändsgata som avslutas vid en vändplan.

Den andra lokalgatan planeras där *Storvretsvägen* övergår till en gång- och cykelväg i parkens sydöstra hörn. Gatan ska förbinda den nya bebyggelsen med Storvretsvägen. En förlängning av *Storvretsvägen* har beaktats men valts bort på grund av adrestitkniska skäl och är att föredra ur lokaliseringshänseende. Det blir svårt att hitta till vägsnutten som annars skulle bli ett appendix till Storvretsvägen.

Förvaltningens synpunkter

Vägnamnen i de delar av västra Skogås som angränsar mot parkens västra och norra sida har fäbodtema.

En fäbod är enligt Svenska Akademiens ordbok (SAOB) en primitiv utgård (byggnad) där man vistas (periodvis) för att kunna hålla kreatur på betesmark som ligger mer eller mindre avlägset från den gård som äger boskapen. Ordets ursprung är en bod (mindre byggnad) som är avsedd för kreatur.

Nämndens förslag *Gärdesgårdsvägen* har också förekommit i tidigare utredning av fäbodtemat. Förvaltningen anser att ordet är svårt att stava bland annat av den anledning att förledet enligt Svenska Akademiens ordlista (SAOL) förekommer i tre vedertagna stavningar *gärdesgård*-, *gärdsgård*- och *gärsgård*.

Nämndens förslag *Färistvägen* har valts bort på grund av bristande fäbodkoppling. Ordet färist finns inte representerat i Svenska Akademiens ordbok. Enligt svensk ordbok (SO) finns belägg för ordet sedan 1965. Det är bildat av

fä och rist i betydelsen ”galler i vägbana som hindrar frigående betesdjur att passera och befriar trafikanter från problem med grindar och dylikt”.

Siv Strömqvist skrev i ordspalten i Svenska Dagbladet 2003, nummer 12/1 ”Traktorena gav svenskan ordet färäst” (ISSN 1101-2412) att belägg finns för att ordet färäst har använts i svenskan under hela 1900-talet genom dialektordboken och genom läsares brev till tidningen. Färästen blev vanligare under den senare delen av 1900-talet.

Något belägg för någon koppling mellan färäst och fäbod mer än rent språkligt har förvaltningen inte kunnat finna. Möjligtvis har kulturlandskapets fäbodar kunnat göras mer tillgängliga för allmänheten genom färäster.

Exempelvis skriver Länsstyrelsen i Dalarnas län i rapport 2019:04 om ”Kulturlandskapet i Lugnet” på sidan 31 ”Området har i nutid hävdats genom färbete. Solitära lövträd av främst björk finns spridda i området vilket bidrar till det höga upplevelsevärdet. Delar av området har en betad varierad skog av ”bondskogskaraktär”. Området är inhägnat men tillgängligt genom färäst för gående och cyklister.”

Institutet för språk och folkminnen har uttryckt vid tidigare konsultation att de gärna skulle se namnförslag hade koppling till kulning eller ystning. Förvaltningen har i tidigare tjänsteutlåtande daterat den 17 februari 2022 behandlat namnbildningar som innehåller kulning, en form av vallkväde, att med sjungande röst locka på kor. Dessa namnbildningar har valts bort eftersom de kan förväxlas med *Kullstigen* som finns i Västra Skogås.

Förvaltningen har sänt ut ett nytt förslag *Ysterivägen* på remiss. Ysteri är kopplat till förekomsten av ystning (osttillverkning) vid fäboden.

Den definition av ysteri som finns i SAOB lyder ”LdVBl. (ur ”Lunds veckoblad”)1829, nr 14, s. 4. *Ysteriet* (vid fäboden) är byggdt af runda, barkade furustammar med tak af hyflade bräder.”

Institutet för språk och folkminnen förordade vid konsultation en annan form av ordet ystning på grund av risken för att *ysteri* riskerar att feltolkas som *hysteri*. Förvaltningen har beaktat detta tidigare under utredningen men bedömt att denna risk är liten samt att om alla ord som rimmar på något som kan anses som lite stötande ska undvikas så blir det inte många ord kvar att bilda namn utifrån.

Det statliga Lantmäteriet har i sitt remissvar (bilaga 1) lyft fram risken av att någon skulle kunna tro att det funnits ett ysteri i området.

Förvaltningen har inte utrett grunden till valet av fäbod som kategori och vet inte om det någonsin har funnits fäbodar i området och vet därför inte heller om funnits något ysteri.

Södertörns brandförsvarsförbund hade inte något att erinra mot namnförslagen. Kultur- och fritidsförvaltningen, trafik- och landskapssektionen vid kommunstyrelsens förvaltning samt Huddinge lokalpolisområde har inte svarat på remissutskicket.

Med hänsyn tagen till Institutet för språk och folkminnets och det statliga Lantmäteriets tankar kring ysteri så ändrar förvaltningen namnförslaget till *Ystarvägen*.

Förvaltningen anser att namnförslaget *Ystarvägen* uppfyller kulturmiljölagens krav på god ortnamnsred. Namnförslaget kan också anses uppfylla nämndens riktlinjer för namnsättning inom kommunen, eftersom det är lätt att uttala, stava och uppfatta, att det inte råder någon förväxlingsrisk, samt att det inte finns representerat i någon annan kommun i södra Stockholm.

Människor som var på väg till fåbodarna färdades ofta på så kallade klövjestigar. En klövjestig är enligt SAOB stig/väg på vilken varor endast kunna framförslas lastade på klövjedjur (lastdjur).

Klövjestigen är en bestämd form av ett substantiv, ett appellativ. Appellativet innehåller redan efterledet -stig. Trots sin svaga namnkaraktär (namnighet) så finns *Klövjestigen* representerad som ortnamn på flera platser i Sverige. Klövjestigen finns närmast i Spånga i norra Stockholm. Förvaltningen anser ändå inte att det finns någon förväxlingsrisk.

Förvaltningens förslag till beslut rör varken barn eller barns behov. Ur ett hållbarhetsperspektiv kan namnen inte heller anses utgöra någon påverkansfaktor som behöver tas hänsyn till.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Förvaltningens förslag till beslut innebär inga ekonomiska eller juridiska konsekvenser för nämnden.

Toralf Nilsson
Teknisk direktör

Homan Gohari
Chef för lantmäteriafdelningen

Bilagor

Bilaga 1. Remissvar Lantmäteriet

Bilaga 2. Remissvar Södertörns brandförsvarsförbund

Beslutet ska skickas till

Institutet för språk och folkminnen

Kultur- och fritidsförvaltningen
Lantmäteriet
Samhällsbyggnadsavdelningen vid kommunstyrelsens förvaltning
Södertörns brandförsvarsförbund